

Mecit Bahçivan anısına İTO

İş dünyamız geçen ay 3 kıymetli mensubunu sonsuzluğa uğurladı. **Mecit Bahçivan**, İshak Alaton ve Refik Baydur kısa aralıklarla sevenlerinin gözyaşlarıyla bu dünyadan göçüp gittiler.

"Her fani ölümü tadacaktır" klişe cümlesini bir tarafa bırakalım ve o fanilerin arında nasıl bir isim bıraktıklarına bakalım.

Kim olursan ol.. ister Cumhurbaşkanı.. ister garibanın biri veya paranın satın alabileceği her türlü nesneyi dilediğin yerde paketleyecek kadar zengin ol.

Gözünü kapattıktan sonra nasıl anılacaksınız? Yakınların, akraba ve arkadaşların, kamuoyu seni nasıl hatırlayacak? Özlem ve saygıyla mı yoksa "Geberdi gitti işte.." türü amiyane beylik ifadeyle mi?..

Bahçivan, Alaton ve Baydur sadece sevenleri tarafından değil, onları tanıyan herkes tarafından her zaman sanırım takdirle anılacaktır.

Bu üç isim ile işim gereği sayısını hatırlamayacak kadar anım var. Kaderin cilvesi, Türkiye'de olmadığım için her üçünün de cenazesinde bulunamadım. Yaşadığım sürece elbette her üçünü de saygıyla ve rahmetle anacağım.

İş dünyamıza yaratmak için emek verdiler. Bu ülkeye katma değer yaratmak, bu ülkenin ekonomisine artı puanlar kazandırmak, daha fazla istihdam yaratmak için emek verdiler. Ancak **Mecit Bahçivan**'ın gönül galerimde çok daha ayrıcalıklı yeri olduğunu belirtmeliyim. Zira 42 yıllık ekonomi gazeteciliğimde Mecit abi tanıdığım ve sağlam istihbarat topladığım ilk iş dünyası mensubudur.

Bu satırları O'nun aziz hatırasına olduğu kadar, Oda'ların dönünü bilmeyen, öğrenmek istemeyen genç gazeteciler ile yürümeden koşmaya çalışan tacir için de kaleme alıyorum. **İstanbul Ticaret Odası**'nın tarihinden kesitler verirken, günümüz Oda yöneticilerinin aynı makamlarda özveriyle görev yapan rahmetli büyüklerinin neler yaşadıklarına ilişkin anekdotlar aktarmak istiyorum.

Yıl 1974. Hürriyet Gazetesi'nin ilk ekonomi muhabiri olarak göreve başladım. Görev alanım içinde Ticaret ve Sanayi Odaları da var. **İstanbul Ticaret Odası** Halî kıyısında, günümüzde Üniversite olarak kullanılan binada hizmet veriyor.

Bina girişinde özel güvenlik yok. Herkes elini kolunu sallayarak içeri giriyor zira o dönemde Türk toplumu terör belasıyla henüz tanışmamış. İkinci kata çıkıyorum ve Neşriyat Servisi'ni buluyorum. Neşriyat Servisi bir şef ve 4-5 memurla haftalık Ticaret Gazetesi'ni yayımlıyor. Servis şefi Ahmet Toydemir'e gidip kendimi tanıttırıyor ve şayet mümkünse Meclis toplantılarını izlemek istediğimi söylüyorum. Ahmet Bey'e o güne kadar böyle bir talep gelmediği için ne diyeceğini bilemiyorum ve kendisini ertesi gün aramamı söylüyor. O dönemde **İTO** Başkanı rahmetli Celal Umur'dur ve çiçeği burnunda yeni Genel Sekreter İsmail Özasan'dır.

Benim, **İTO** ile uzun yıllar süreceği iyi ilişkim böylece başlıyor. O yıllarda **İTO** Meclisi 80 üyeden oluşuyor. Ancak herbiri piyasaların nabzını iyi tutan, babacan tipler. Aralarında Rum, Ermeni ve Yahudi işadamları veya onların temsilcileri bolca bulunuyor. Koç Grubu'nun ağırlığını ise bir süre sonra farkediyorum.

DURUM

Cahit
ÇATALOĞLU

cahitcataloglu@hotmail.com

Meclis üyelerinden kimseyi tanımıyorum. Fuayede ürkek şekilde insanları süzerken güleç yüzlü, uzun boylu, iyi giyimli, babacan tipli birisi kibarca kim olduğumu soruyor. Mecit abi ile tanışmamız böyle başlıyor. Ertesi ayın toplantısında ise, aramızda 20 yaş fark olmasına rağmen sanki çocukluk arkadaşımız gibi son derece samimi davranıyor ve beni Nuh Kuşçulu ile tanıştırıyor. **İTO** Meclisi'nin bütün önemli isimleriyle Mecit abi sayesinde tanışıyor ve piyasası istihbaratı için özel telefonlarını alıyorum. Türkiye ticaretinin kalbi olan, piyasaların mihenk noktası Perşembepazarı, Unkapı, Eminönü ve Sultanhamam'da deyim yerinde ise bir süre sonra kuş uçaşa haberim oluyor. O dönemde Mecit abinin açık destek verdiği Nuh Kuşçulu **İTO** Başkanlığı'na seçiliyor. Ürettiğim özel haberlerle Hürriyet iş dünyasında, özellikle ticaret sektöründe büyük prestij sağlıyor. Zira, Milliyet ve Cumhuriyet yayın politikaları gereği iş dünyasının haberlerine yer vermiyor. Dönemin güçlü gazetesi Günaydın ise bulvar yayıncılığının tipik örneklerini sergileyerek, sağ gösterip sol vuruyor. Yine o yılların güçlü gazetesi Tercüman ise rahmetli Kemal Ilıcak'ın hakimiyetinde tüccara değil esnaf ve sanatkara yakın gazete olarak varlığını sürdürüyor. 5 büyük gazete içinde Hürriyet, iş aleminde daha etkili hale geliyor. Öyle ki, kimi etkinliklerde Hürriyet temsilcisi gelmeden basın toplantısı başlamıyor...

Dönelim **İTO** ya.. Yeni Başkan Nuh Kuşçulu'nun ne bir koruması ne özel şoförü ve ne de makam aracı vardı. Buick Skylark 1976 model arabasıyla Oda'ya gelir giderdi. O yılların **İTO** Meclis üyeleri Ankara'ya TOBB toplantılarına bile kendi ceplerinden harcama yaparak giderlerdi. O dönemde TOBB Genel Kurulu'nu izlemek için gazetem beni görevlendirmişti. Aynı uçakta kısa bir süre önce kaybettüğümüz İbrahim Bodur, **Mecit Bahçivan**, rahmetli İhsan Erez ve henüz **İTO** Meclisi'ne katılmamış olan Yalım Erez'de vardı. O dönemde TOBB'un misafirlerini Esenboğa'dan alıracak makam aracı ne arar? Delegeter ve misafirlar Havaş otobüsüne biner şehir merkezine ulaşırdı. Kimileri de Amerikan salon tipi taksiye kururdu, boş yolda yaylana yaylana oteline giderdi. İşte böyle bir yolculukta herbiri rahmetli İbrahim Bodur, Yalım Beyin babası İhsan Erez ve **Mecit Bahçivan** yayla gibi Amerikan'ın arka koltuğuna kuruldu. Ben ve Yalım Erez öne oturduk. Neşeli şekilde otele vardık. Şatafat, tantana, eskort, makam aracı, korumalar falan o dönemde duyulmuş, görülmüş şeyler değildi. Oda bütçesinden harcama yapmak adeta çok ayıp ve günah sayılırdı.

Bu nedenle Bütçe Meclislerinde sert tartışmalar yaşanır, herkes kuruşun hesabını yüksek sesle sorardı. Kuşçulu'nun başkanlığı döneminde, benim de adımın bulunduğu protokol listesinde bulunan kişilere yılbaşı hediyesi olarak çeşitli kuruyemişlerden oluşan ufak bir sepet gönderilmişti. Anımsarım, Meclisin muhalif

üyelerinden Nazmi Akın ve Hamdi Tombak israf yapıldığı gerekçesiyle kürsüden yönetimi sert sözlerle eleştirmiş ve Oda meclisinden ciddi alkış almıştı.

70'li yılların ikinci yarısında döviz darlığı, işçi-işveren gerginliği, grev ve lokavtlar, öğrencilerin sokak hareketleri, sanayide üretim gerilemesi, enerji sıkıntısı, piyasalarda mal darlığı ve kimi ürünlerde karborsa sonucu Türk ekonomisi sıkıntılı sürece girmişti. Yakın geçmişin fırtınalı o günleri 12 Eylül 1980 darbesiyle kısmen sona erdi. Ancak.. tansiyonu yüksek o günlerde iş dünyasında yara almadan dimdik ayakta kalabilmek, hükümetleri eleştirmek, sosya ekonomik ve politik düşünceleri özgürce ifade edebilmek her babayığın harcı değildi. İş dünyası-hükümet ilişkileri günümüzle kıyaslanmayacak kadar farklıydı. Bir bakanın Oda'nın Meclis toplantısına katılması, öğle yemeğini Yönetim Kurulu üyeleriyle birlikte yemesi, kahveleri içerken bir el tavla oynanması, birlikte iş seyahatlerine çıkılması, enseye tokat, gravata parmak ilişkileri olmazdı, olmazdı. Böyle bir ilişki yumağı rüyalarda bile görülemezdi. Sayın Bakanı bir tarafa bırakın, müsteşar, genel müdür, daire amiri bile Oda'ları ziyaret etmezdi.

Nitekim 1974-1981 arasında **İstanbul Ticaret Odası**'nı hükümetlerden tek bir kişi, dönemin Ticaret Bakanı Kemal Cantürk ziyaret etmiş, çok ciddi yüz ifadesiyle sorunları dinlemişti. (1981 yılında Kenan Evren'de üniformasıyla **İTO**'yu ziyaret etmiş ve Odaların ne iş yaptığını öğrenmeye çalışmıştı). İktidar- özel sektör arasında adeta buzdan bir duvar vardı. Bu duvarı aralarında **Mecit Bahçivan**'ın da bulunduğu ve Nuh Kuşçulu'nun başı çektiği bir grup **İTO** üyesi delmeye çok uğraştı. Nitekim Mehmet Yazar'ı TOBB Başkanlığı'na seçtirip özel sektörün sesinin daha gür çıkmasına çaba sarfettiler. İşadamlarının ve TOBB camiasının hükümetle, kamu yönetimiyle içli dışlı olmaya başlaması 1983 yılından sonra Turgut Özal ile başlamıştır. Ve.. arkası bugünlere kadar artan dozda gelmiştir. İyidir-kötüdür tartışmasız girmeyelim. O yıllarda siyah olan şimdilerde beyazdır. Fark bu kadar keskindir. Neyin ne olduğunu elbette zaman gösterecektir. Ama net ve tartışmasız olan.. aralarında Mecit abilerin, Kuşçulu'ların, Yalım Erez'lerin yer aldığı, ezici çoğunluğu bugün artık aramızda olmayan ulu çınarların sayesinde tek bir gayrimenkulü bulunmayan **İTO** günümüzde dudak uçuklatacak servete sahiptir. **İTO**'nun eski başkanlarının makam otosu, koruma aracı yoktu. Nuh Kuşçulu'dan sonra seçilen Niyazi Adıgüzel eski Mercedesi ile Oda'ya gelirdi. Yalım Erez'de kendi özel otosunu amme hizmetinde kullanırdı. Bugün **İTO** Başkanı son model VIP Mercedes'e kurulup yoğun köprü trafiğinde arka koltukta huzurla gazetesini okuyabiliyor, pekköğü rahmetli eski tüfek ve elbette yerleri asla doldurulamayacak abide isimler sayesinde.

O kuşaklardan geriye çok az kimse kaldı. Hepsine sağlıklı, huzurlu günler diliyorum. Mecit abi meslek yaşamımda tanıdığım, piyasadan her zaman sağlam bilgi aldığım ilk insandı. Bilirdim ki onunda basın dünyasında tanıdığı ilk insan bendim.

Kısa bir süre önce Ulus'taki evinde bir grup meslektaş ve oğlu Erdal Bahçivan'la sabah kahvaltısında aynı masada beraber olduk. Eskilerden konuştuk. Hepimiz mutlu olduk. Mecit abiyi artık her zaman güleç yüzüyle hatırlayacağım.

Allah'ın rahmeti üzerine olsun Mecit abi. Arkanda tertemiz bir isim ve o ismi yüceltecek bir evlat bıraktın. Mekanında huzurla, ışıklarda uyu.

Sanayinin borç yükü 450 milyar TL'yi aştı

✓ TMMOB Makina Mühendisleri Odası (MMO), sanayinin sorunları bülteninin yirmincisini "Sanayinin Ağırlaşan Borç Yükü" konusuna ayırdı. Merkez Bankası, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), Hazine ve **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** verileri kullanılarak yapılan araştırmada sanayi firmalarının özkaynaklarına göre aşırı ölçüde kredi-borç kullandıkları ve artan faiz ile döviz kuru nedeniyle kırılganlıklarının hızla arttığı belirtildi. **8. SAYFADA**

Sanayinin borç yükü 450 milyar TL'yi aştı

✓ Ekonomide yaşanan durgunluk şirketlerin borç yükünü katlanılamaz hale getirdi. İmalat sanayisinde çarklar ancak borçla dönerken, kârın % 63'ü de faize gitti.

Türkiye'de büyümenin öncü göstergesi olan sanayi sektörünün borç kamburu büyüyor. Sanayici ürettiği değer büyük bir kısmını 'faiz' olarak finans sektörü ile paylaşmak zorunda kalıyor. TMMOB Makina Mühendisleri Odası (MMO), sanayinin sorunları bülteninin yirmincisini "Sanayinin Ağırlaşan Borç Yükü" konusuna ayırdı. Merkez Bankası, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), Hazine ve **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** verileri kullanılarak yapılan araştırmada sanayi firmalarının özkaynaklarına göre aşırı ölçüde kredi-borç kullandıkları ve artan faiz ile döviz kuru nedeniyle kırılabilirliklerinin hızla arttığı belirtildi.

DÜNYADA 70, BİZDE 150

Borç/özkaynak oranı yüzde 70 olarak tüm dünyada "norm" kabul ediliyor. Türkiye'de ise sektör özkaynaklarının yüzde 150 üstünde borçlanarak çarklarını döndürmeye çalışıyor.

Sektörel olarak bakıldığında, toplam borçlar/özkaynak oranı en yüksek olan sektörlerin yüzde 332.1 rafine edilmiş petrol ürünleri sektörü ve yüzde 298 ile bilgisayar elektronik imalatı sanayi ile tütün ürünleri imalatı sanayisi olduğu görülüyor. En düşük orana sahip sektörler ise yüzde 53 ile mobilya imalatı sanayi ve

yüzde 53.4 ile madencilik sektörü oluyor.

İLK 500'ÜN YÜKÜ AĞIR

Araştırmada, Türkiye'nin en büyük ilk 500 şirketinin 2015'te öz kaynakları 203 milyar TL iken borçları 306 milyar TL olarak saptanıyor. Çoğu KOBİ olan ikinci 500 büyük sanayi şirketinin ise özkaynağı 35 milyar TL'ye yakın iken bu firmaların borç stokları 56 milyar TL'ye yakın. Dolayısıyla ilk 1000 sanayi şirketinin özkaynakları 238 milyar TL'yi, borçları 361 milyar TL'yi buluyor. Bu da 1000 sanayi şirketinin borç/özkaynak oranının yüzde 150'nin üstüne çıkması demek ve yüzde 70'lik normların çok üstünde. Bu bin firmanın dışında kalan küçük sanayi firmalarının borç yükünün, sanayinin borç stokunu dörtte bir artırmış olması varsayımıyla, imalat sanayi toplam borç yükü 450 milyar TL olarak tahmin ediliyor.

KUR ZARARI BÜYÜK

Bu borç stokunun yüzde 30'u döviz kredisi. Bu da sanayi firmalarının yurtiçinden 43 milyar dolarlık dövizle borçlandıkları anlamına geliyor. Buna yurtdışından sağlanan tahminin 40 milyar dolarlık kaynak eklendiğinde, sektörün döviz yükümlülüğü 83 milyar doları buluyor. Bu yük, dolar kurundaki her artışın,

sanayi için kur zararı olduğu anlamına geliyor. Sanayide oluşan faaliyet karının büyük bir bölümü finansman giderine gidiyor. En büyük 500 sanayi firmasının 2015 yılında elde ettiği 44 milyar kârın 28 milyar lirasını, yani yüzde 63.4'ünü finansman gideri olarak kaybettiği gözleniyor.

PARALEL FON

MMO bülteninde, şirketlerin aldıkları borçları yatırımlardan çok günlük ihtiyaçlarını karşılamak için kullandıkları tespiti yapıldı. İşsizliğin azaltılması için yatırım kredilerine ihtiyaç olduğu belirtilen bültende "Merkezi bütçeye, bir tür 'paralel' olarak oluşturulan ve 200 milyar TL'ye ulaşacağı söylenen Varlık Fonu'nun işletilmesinin genelde finans iklimini, özde sanayi sektörünü ne yönde etkileyeceği de merak konusudur. Çoğu, İşsizlik Fonu kaynaklarını ve özelleştirme gelirlerini kullanarak oluşturulacak Varlık Fonu, sanayiden çok, sürdürülen 'mega proje' etiketli altyapı yatırımları için kullanılacak.

Bu da sanayinin beklentileriyle fazla uyumlu değildir. Özkaynaklarının yüzde 150'sinin üstünde borçlanan sanayinin bu finansmanı da yatırımlara değil, daha çok mevcut çarkı döndürmeye doğru kullandığı bilinmektedir" denildi.

Murat Çetinkaya İSO Meclisi'nde

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Meclisi'nin Eylül ayı olağan toplantısı, "Üretimi ve Reel Kesimi Destekleyen Bir Finans Vizyonunun, Yeni Ekonomi Hikâyesi ve Sanayimiz Açısından Önemi" ana gündemi ile 28 Eylül 2016 tarihinde Odakule Meclis Salonu'nda yapıldı. Basın mensuplarının yoğun ilgi gösterdiği ve İSO Meclis Başkan Yardımcısı **İsmail Güllü** tarafından yönetilen Eylül Meclisi'nin konuğu Merkez Bankası Başkanı Murat Çetinkaya oldu. Murat Çetinkaya Nisan ayında göreve gelmesinden bu yana reel sektöre ilk kez İstanbul Sanayi İSO Meclisi'nde yaptığı konuşmada Çetinkaya, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası olarak, reel sektör ve finansal sektör etkileşimlerini daha iyi anlama ve iletişimlerini güçlendirme çabası içinde olacaklarını söyledi. Çetinkaya, önümüzdeki dönemde gerek küresel gerek yerel ölçekte etraflıca çalışılması gereken konulardan birinin de finansal kesim ile reel sektör etkileşimi olması gerektiğini dile getirdi. Çetinkaya, finansal aracılığın verimli üretimi destekleyecek ve artırım mekanizmasını güçlendirecek şekilde kurgulanmasının büyük önem taşıdığına işaret etti. Çetinkaya fiyat istikrarının önemine değinerek "Fiyat istikrarının sağlandığı bir ekonomide yerli para cinsinden yurt içi tasarruflar daha uzun vadelerde gerçekleşerek vade uyumsuzluğunu ve finansal oynaklığı azaltır. Ayrıca, yerli paranın satın alma gücüne olan güvenin tesis edilmesi dolarizasyon eğilimini azaltır ve tasarrufların kayıtlı sisteme yönelmesini hızlandırabilir. Bütün bu faktörler sağlıklı ve sürdürülebilir finansman kaynaklarının sağlanması açısından önemlidir" şeklinde konuştu.

İSO Başkanı Erdal Bahçivan konuşmasında Merkez Bankası Başkanı Murat Çetinkaya'nın göreve başlamasının ardından reel kesimle ilk büyük ve doğrudan buluşmasının İSO Meclisi olduğunu belirterek toplantının özel bir anlam ve önem taşıdığını söyledi. Bahçivan, S&P ve ardından Moody's'in Türkiye'nin kredi notuna yönelik objektif kriterlere dayanmayan, rasyonelitesi olmayan, makroekonomik gerçeklerimizle bağdaşmayan son kararlarının, bu kuruluşların itibarlarını yıprattığını dile getirdi.

**Erdal
Bahçivan**

**Istanbul Sanayi
Odası Yönetim
Kurulu Başkanı**

Dünyadaki değişim ve sanayimiz

Her geçen gün daha fazla tanık olduğumuz gibi, hızla gelişen teknoloji, dünyayı köklü bir şekilde değiştiriyor. Bu değişim sürecinde, Türkiye için ekonomide yeni bir başarı hikayesi planlanırken, sanayimizin geleceği tartışılırken; bu plan ve tartışmaların dünyadaki gelişmelerle uyumlu olması büyük bir önem arz ediyor.

Dünyadaki gelişmelere kısaca bakacak olursak; hem günlük yaşamımızda hem üretim sürecinde bir paradigma değişimi yaşanıyor. Daha birkaç yıl önce hayal etmekte bile zorlandığımız teknolojik gelişmelere tanık oluyoruz. Şöyle bir iki örnek verecek olursam: "Büyük veri" olarak adlandırılan dijital bilgi birikimi artarken, yapay zekaya sahip akıllı makineler kendini geliştirmeyi öğreniyor.

Uç boyutlu yazıcılar üretim hayatında devrim yaratabilecek bir şekilde gelişiyor. Sadece verileri iletmekle ve depolamakla kalmayan, veri üreten ve veri değerlendiren akıllı ürünler yeni nesil ticaret ağlarının oluşmasında rol oynuyor. Teknolojide yaşanan bu gelişmeler, tarihteki deneyimlerin de gösterdiği gibi, herkes için elbette olumlu sonuçlar doğurmayacak. Acı ama gerçek: Kimi ülkelerin kazanacağı kimi-lerinin kaybedeceği zorlu bir rekabet ortamı bugünkü küresel dünyanın bir realitesidir. Şunu çok net bir şekilde belirtmekte fayda görüyorum: Ürettiklerimize daha çok katma değer, daha çok yenilik, daha çok akıl katmamız gerekiyor. Tartışılmakta olan yeni ekonomi hikayemizde, teknolojinin ağırlığının daha yüksek olduğu bir üretim ve ihracat kompozisyonu oluşturmak zorundayız.

Hedeflediğimiz dönüşüm, ihracatımız ile üretimimizde hem nitelik hem de nicelik bakımından bir yükselmeyi sağlamalıdır. Şu konuda sanırım hepimiz mutabıkız: Yüksek katma değerli ürünlerin payının arttığı nitelikli ihracat, yeni hikayemizin olmazsa olmazıdır. Yüksek teknolojlili sanayi ürünlerinin ihracat içindeki payını, bugünkü bulunduğu yüzde 4 seviyesinden çok daha yükseğe çıkartmamız gerekiyor.

Sanayicilik yeni nesil bir anlayışla tüm dünyada yeniden değer kazanıyor. Dünyada üretim yapısında köklü bir değişim yaşanırken, önümüzdeki 10 yıl içinde sanayi 4.0 çerçevesinde 19 trilyon dolarlık bir fırsatın oluşacağı ifade ediliyor. Şunun altını özellikle çizmek istiyorum: Bu pas-tadan payımızı almamız gerekiyor.

Özetle; dünyadaki değişime ayak uydurarak yaklaşan dördüncü sanayi devrimini yakalamamızın yolu, bu alanda ulusal yatırım ve üretim stratejilerimizi belirlemekten geçiyor. **ISO** olarak bu konuda da öncü çalışmalar yapacak bir çabanın içindeyiz...

Mecit Bahçivan anısına İTO

İş dünyamız geçen ay 3 kıymetli mensubunu sonsuzluğa uğurladı. **Mecit Bahçivan**, İshak Alaton ve Refik Baydur kısa aralıklarla sevenlerinin gözyaşlarıyla bu dünyadan göçüp gittiler.

"Her fani ölümü tadacaktır" klişe cümlesini bir tarafa bırakalım ve o fanilerin arında nasıl bir isim bıraktıklarına bakalım.

Kim olursan ol.. ister Cumhurbaşkanı.. ister garibanın biri veya paranın satın alabileceği her türlü nesneyi dilediğin yerde paketleyecek kadar zengin ol.

Gözünü kapattıktan sonra nasıl anılacaksınız? Yakınların, akraba ve arkadaşların, kamuoyu seni nasıl hatırlayacak? Özlem ve saygıyla mı yoksa "Geberdi gitti işte.." türü amiyane beylik ifadeyle mi?..

Bahçivan, Alaton ve Baydur sadece sevenleri tarafından değil, onları tanıyan herkes tarafından her zaman sanırım takdirle anılacaktır.

Bu üç isim ile işim gereği sayısını hatırlamayacak kadar anım var. Kaderin cilvesi, Türkiye'de olmadığım için her üçünün de cenazesinde bulunamadım. Yaşadığım sürece elbette her üçünü de saygıyla ve rahmetle anacağım.

İş dünyamıza hepsinin ciddi katkıları oldu. Bu ülkeye katma değer yaratmak, bu ülkenin ekonomisine artı puanlar kazandırmak, daha fazla istihdam yaratmak için emek verdiler. Ancak **Mecit Bahçivan**'ın gönül galerimde çok daha ayrıcalıklı yeri olduğunu belirtmeliyim. Zira 42 yıllık ekonomi gazeteciliğimde Mecit abi tanıdığım ve sağlam istihbarat topladığım ilk iş dünyası mensubudur.

Bu satırları O'nun aziz hatırasına olduğu kadar, Oda'ların dönünü bilmeyen, öğrenmek istemeyen genç gazeteciler ile yürümeden koşmaya çalışan tacir için de kaleme alıyorum. **İstanbul Ticaret Odası**'nın tarihinden kesitler verirken, günümüz Oda yöneticilerinin aynı makamlarda özveriyle görev yapan rahmetli büyüklerinin neler yaşadıklarına ilişkin anekdotlar aktarmak istiyorum.

Yıl 1974. Hürriyet Gazetesi'nin ilk ekonomi muhabiri olarak göreve başladım. Görev alanım içinde Ticaret ve Sanayi Odaları da var. **İstanbul Ticaret Odası** Halî kıyısında, günümüzde Üniversite olarak kullanılan binada hizmet veriyor.

Bina girişinde özel güvenlik yok. Herkes elini kolunu sallayarak içeri giriyor zira o dönemde Türk toplumu terör belasıyla henüz tanışmamış. İkinci kata çıkıyorum ve Neşriyat Servisi'ni buluyorum. Neşriyat Servisi bir şef ve 4-5 memurla haftalık Ticaret Gazetesi'ni yayımlıyor. Servis şefi Ahmet Toydemir'e gidip kendimi tanıttıyorum ve şayet mümkünse Meclis toplantılarını izlemek istediğimi söylüyorum. Ahmet Bey'e o güne kadar böyle bir talep gelmediği için ne diyeceğini bilemiyorum ve kendisini ertesi gün aramamı söylüyor. O dönemde **İTO** Başkanı rahmetli Celal Umur'dur ve çiçeği burnunda yeni Genel Sekreter İsmail Özasan'dır.

Benim, **İTO** ile uzun yıllar sürececek iyi ilişkim böylece başlıyor. O yıllarda **İTO** Meclisi 80 üyeden oluşuyor. Ancak herbiri piyasaların nabzını iyi tutan, babacan tipler. Aralarında Rum, Ermeni ve Yahudi işadamları veya onların temsilcileri bolca bulunuyor. Koç Grubu'nun ağırlığını ise bir süre sonra farkediyorum.

DURUM

Cahit
ÇATALOĞLU

cahitcataloglu@hotmail.com

Meclis üyelerinden kimseyi tanımıyorum. Fuayede ürkek şekilde insanları süzerken güleç yüzlü, uzun boylu, iyi giyimli, babacan tipli birisi kibarca kim olduğumu soruyor. Mecit abi ile tanışmamız böyle başlıyor. Ertesi ayın toplantısında ise, aramızda 20 yaş fark olmasına rağmen sanki çocukluk arkadaşımız gibi son derece samimi davranıyor ve beni Nuh Kuşçulu ile tanıştırıyor. **İTO** Meclisi'nin bütün önemli isimleriyle Mecit abi sayesinde tanışıyor ve piyasası istihbaratı için özel telefonlarını alıyorum. Türkiye ticaretinin kalbi olan, piyasaların mihenk noktası Perşembepazarı, Unkapı, Eminönü ve Sultanhamam'da deyim yerinde ise bir süre sonra kuş uçaşa haberim oluyor. O dönemde Mecit abinin açık destek verdiği Nuh Kuşçulu **İTO** Başkanlığı'na seçiliyor. Ürettiğim özel haberlerle Hürriyet iş dünyasında, özellikle ticaret sektöründe büyük prestij sağlıyor. Zira, Milliyet ve Cumhuriyet yayın politikaları gereği iş dünyasının haberlerine yer vermiyor. Dönemin güçlü gazetesi Günaydın ise bulvar yayıncılığının tipik örneklerini sergileyerek, sağ gösterip sol vuruyor. Yine o yılların güçlü gazetesi Tercüman ise rahmetli Kemal Ilıcak'ın hakimiyetinde tüccara değil esnaf ve sanatkara yakın gazete olarak varlığını sürdürüyor. 5 büyük gazete içinde Hürriyet, iş aleminde daha etkili hale geliyor. Öyle ki, kimi etkinliklerde Hürriyet temsilcisi gelmeden basın toplantısı başlamıyor...

Dönelim **İTO** ya.. Yeni Başkan Nuh Kuşçulu'nun ne bir koruması ne özel şoförü ve ne de makam aracı vardı. Buick Skylark 1976 model arabasıyla Oda'ya gelir giderdi. O yılların **İTO** Meclis üyeleri Ankara'ya TOBB toplantılarına bile kendi ceplerinden harcama yaparak giderlerdi. O dönemde TOBB Genel Kurulu'nu izlemek için gazetem beni görevlendirmişti. Aynı uçakta kısa bir süre önce kaybettüğümüz İbrahim Bodur, **Mecit Bahçivan**, rahmetli İhsan Erez ve henüz **İTO** Meclisi'ne katılmamış olan Yalım Erez'de vardı. O dönemde TOBB'un misafirlerini Esenboğa'dan alıracak makam aracı ne arar? Delegeter ve misafirlar Havaş otobüsüne biner şehir merkezine ulaşırdı. Kimileri de Amerikan salon tipi taksilere kurulu, boş yolda yaylana yaylana oteline giderdi. İşte böyle bir yolculukta herbiri rahmetli İbrahim Bodur, Yalım Beyin babası İhsan Erez ve **Mecit Bahçivan** yayla gibi Amerikan'ın arka koltuğuna kuruldu. Ben ve Yalım Erez öne oturduk. Neşeli şekilde otele vardık. Şatafat, tantana, eskort, makam aracı, korumalar falan o dönemde duyulmuş, görülmüş şeyler değildi. Oda bütçesinden harcama yapmak adeta çok ayıp ve günah sayılırdı.

Bu nedenle Bütçe Meclislerinde sert tartışmalar yaşanır, herkes kuruşun hesabını yüksek sesle sorardı. Kuşçulu'nun başkanlığı döneminde, benim de adımın bulunduğu protokol listesinde bulunan kişilere yılbaşı hediyesi olarak çeşitli kuruyemişlerden oluşan ufak bir sepet gönderilmişti. Anımsarım, Meclisin muhalif

üyelerinden Nazmi Akın ve Hamdi Tombak israf yapıldığı gerekçesiyle kürsüden yönetimi sert sözlerle eleştirmiş ve Oda meclisinden ciddi alkış almıştı.

70'li yılların ikinci yarısında döviz darlığı, işçi-işveren gerginliği, grev ve lokavtlar, öğrencilerin sokak hareketleri, sanayide üretim gerilemesi, enerji sıkıntısı, piyasalarda mal darlığı ve kimi ürünlerde karborsa sonucu Türk ekonomisi sıkıntılı sürece girmişti. Yakın geçmişin fırtınalı o günleri 12 Eylül 1980 darbesiyle kısmen sona erdi. Ancak.. tansiyonu yüksek o günlerde iş dünyasında yara almadan dimdik ayakta kalabilmek, hükümetleri eleştirmek, sosya ekonomik ve politik düşünceleri özgürce ifade edebilmek her babayığının harcı değildi. İş dünyası-hükümet ilişkileri günümüzle kıyaslanmayacak kadar farklıydı. Bir bakanın Oda'nın Meclis toplantısına katılması, öğle yemeğini Yönetim Kurulu üyeleriyle birlikte yemesi, kahveleri içerken bir el tavla oynanması, birlikte iş seyahatlerine çıkılması, enseye tokat, gravata parmak ilişkileri olmazdı, olmazdı. Böyle bir ilişki yumağı rüyalarda bile görülemezdi. Sayın Bakanı bir tarafa bırakın, müsteşar, genel müdür, daire amiri bile Oda'ları ziyaret etmezdi.

Nitekim 1974-1981 arasında **İstanbul Ticaret Odası**'nı hükümetlerden tek bir kişi, dönemin Ticaret Bakanı Kemal Cantürk ziyaret etmiş, çok ciddi yüz ifadesiyle sorunları dinlemişti. (1981 yılında Kenan Evren'de üniformasıyla **İTO**'yu ziyaret etmiş ve Odaların ne iş yaptığını öğrenmeye çalışmıştı). İktidar- özel sektör arasında adeta buzdan bir duvar vardı. Bu duvarı aralarında **Mecit Bahçivan**'ın da bulunduğu ve Nuh Kuşçulu'nun başı çektiği bir grup **İTO** üyesi delmeye çok uğraştı. Nitekim Mehmet Yazar'ı TOBB Başkanlığı'na seçtirip özel sektörün sesinin daha gür çıkmasına çaba sarfettiler. İşadamlarının ve TOBB camiasının hükümetle, kamu yönetimiyle içli dışlı olmaya başlaması 1983 yılından sonra Turgut Özal ile başlamıştır. Ve.. arkası bugünlere kadar artan dozda gelmiştir. İyidir-kötüdür tartışmasız girmeyelim. O yıllarda siyah olan şimdilerde beyazdır. Fark bu kadar keskindir. Neyin ne olduğunu elbette zaman gösterecektir. Ama net ve tartışmasız olan.. aralarında Mecit abilerin, Kuşçulu'ların, Yalım Erez'lerin yer aldığı, ezici çoğunluğu bugün artık aramızda olmayan ulu çınarların sayesinde tek bir gayrimenkulü bulunmayan **İTO** günümüzde dudak uçuklatacak servete sahiptir. **İTO**'nun eski başkanlarının makam otosu, koruma aracı yoktu. Nuh Kuşçulu'dan sonra seçilen Niyazi Adıgüzel eski Mercedesi ile Oda'ya gelirdi. Yalım Erez'de kendi özel otosunu amme hizmetinde kullanırdı. Bugün **İTO** Başkanı son model VIP Mercedes'e kurulup yoğun köprü trafiğinde arka koltukta huzurla gazetesini okuyabiliyor, pekköğü rahmetli eski tüfek ve elbette yerleri asla doldurulamayacak abide isimler sayesinde.

O kuşaklardan geriye çok az kimse kaldı. Hepsine sağlıklı, huzurlu günler diliyorum. Mecit abi meslek yaşamımda tanıdığım, piyasadan her zaman sağlam bilgi aldığım ilk insandı. Bilirdim ki onunda basın dünyasında tanıdığı ilk insan bendim.

Kısa bir süre önce Ulus'taki evinde bir grup meslektaş ve oğlu Erdal Bahçivan'la sabah kahvaltısında aynı masada beraber olduk. Eskilerden konuştuk. Hepimiz mutlu olduk. Mecit abiyi artık her zaman güleç yüzüyle hatırlayacağım.

Allah'ın rahmeti üzerine olsun Mecit abi. Arkanda tertemiz bir isim ve o ismi yüceltecek bir evlat bıraktın. Mekanında huzurla, ışıklarda uyu.